

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE. — DOCTRINĂ. — JURISPRUDENȚĂ. — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, GEORGE MEITANI, G. G. DANIELOPOLU,
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

REVISTA APARE
DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADELA SF. SPIRIDON, 3
TELEFON 41/57

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. revista nu apare

GR. G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani

Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

JERTFE PENTRU PATRIE

Decanul corpului de avocați din județul Ilfov, aduce la cunoștința tuturor confrăților numele avocaților și magistraților, căzuți pe câmpul de onoare pentru apărarea Patriei:

Avocați morți: Dimopol Christian, căpitan; Telemaque Constantin, locotenent; Mareș Searlat, sublocotenent; Bălănescu Alexandru, sublocotenent; Solomon D. Vasile, sublocotenent.

Magistrați morți: Ereule I., judecător ocol. 4, București.

Avocați răniți: Filiti Const., locotenent; Emilian Filip, sublocotenent.

Consiliul de disciplină aduce un pios omagiu de recunoștință acestor bravi eroi — și dispune publicarea numelor lor în sălile palatului de justiție.

p. Decan, **N. Mitescu.**

Membrii consiliului de disciplină: *Petru P. Poni, Aureliu M. Eliescu, C. L. Naumescu, St. Marinescu-Bolintin.*

Ne adresăm la toate Barourile din țară și le rugăm a ține liste de toți avocații și magistrații morți sau răniți pe câmpul de onoare și a ni le trimite spre publicare în *Dreptul*, aceste documente atestând tributul de jertfe și eroism cu care tinerimea juridică din aceste vremuri s'a distins în război pentru apărarea Patriei.

SUMAR:

Efectele războiului asupra executării contractelor, de Sebastian Șerbesen.

JURISPRUDENȚA SERĂINĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I:* Anton Ciobotaru și alții cu I. I. Dumitrescu (Improprietărire. — Teren Dat după legile de improprietărire. — Procedura chemării părților). — *Observație* de d-l C. St. Bosie.

Tribunalul Ilfov, secția de notariat: A. Aftalion cu firma Eissenhüttenverk Thole din Germania (Urmărire de venituri. — Caracter conservatoriu. — Instanță de validare. — Executare).

Judecătoria ocol. rural R. Vâlcea: Gh. C. Stănescu cu Vasile Rodeanu (Poprire. — Validare. — Contestatie. — Titlu. — Nulitate).

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ. — *Tribunalul civil din Laogantiere.* Observațiune de S. R.

EPECTELE RĂZBOIULUI

ASUPRA

EXECUTĂRII CONTRACTELOR

(URMARE*)

Nevalabilitatea contractelor când condițiile prezăzute de părți s'au schimbat. — Dacă codul nostru

*) Vezi *Dreptul* No. 51 și 52 a. c.

nu menționează expres clauza *rebus sic stantibus*, însemnează oare că ea trebuie respinsă, chiar când s'ar dovedi că nu contrazice niciunul din principiile generale puse de el, ba din potrivă, decurge în mod normal dintr'însele? Desigur ea trebuie așezată pe o bază mai solidă decât aceea indicată în trecut de vechii autori, și mai ales trebuie înzestrată cu acea precizie ce tehnica juridică de azi permite a i se da¹). Astfel transformată, antea teorie a glosatorilor, din care va fi rămas doar tendința spre o mai echitabilă interpretare a contractelor, va putea figura în jurisprudența modernă, fără a constitui un anachronism.

Principiul care stă la baza teoriei convențiilor este consimțământul, adică concursul voinței părților asupra aceleiași obiect. Odată exprimată, această voință leagă pe acei dela cari emană, și nu mai poate fi desființată în mod unilateral. Fiecare a înțeles să se oblige a executa, și acordul format ține pentru ele locul legii (art. 969 c. civ.). Dar tocmai fiindcă această legătură are ca unic fundament voința, întinderea ei nu poate fi mai mare decât această voință: prisosul ar fi lipsit de bază. De aci decurge norma de interpretare a convenției, prin cercetarea intenției autorilor, ei (art. 977 c. civ.). De aci decurge de asemenea în mod firesc ideea că unul din contractanți nu poate fi obligat la mai mult decât părțile au voit în comun, atunci când s'a format consimțământul, sau la ceea ce legea presupune că au voit, sau le obligă să voiască în cazul normelor de ordine publică (art. 969 și 970 c. civ.). De aceea, când concursul de voințe n'a fost real și sincer, convenția nu poate produce niciun efect: eroarea, dolul, violența, exclud sau vițiază consimțământul, și prin aceasta

1) Singurele obiecții ce i s'au adus dela Grotius încoace, sunt impreciziunea și obscuritatea, pe cari discuțiile doctrinale, făcute de autorii moderni, n'au reușit a le înlătură. (Cf. Osti, *loc. cit.*, p. 6).

ridică orice bază obligațiunii de a executa. De aceea iarăși, când unul din debitori, într'un contract sinagmatic, nu execută, celalt nu poate fi constrâns a executa, pentrucă n'a înțeles să se lege decât în cazul unei perfecte reciprocități.

Ce se întâmplă însă când, într'o convenție cu termen, evenimente neprevăzute modifică cu totul condițiile executării, astfel ca urmările ei să fie deosebite și chiar contrare celor voite de părți? Când îndeplinirea obligațiilor contractate pentru a procura ambelor părți un just și normal avantaj, va aduce uneia o neașteptată îmbogățire, cu prețul ruinei celeilalte, care n'a voit niciodată aceasta? Când patronul, de pildă, e obligat să plătească același salariu angajatului, deși războiul i-a gonit toată clientela? Când negustorul e silit să plătească aceeași chirie ca în vremurile când făcea afaceri încincite? Când vasul nu poate pleca din port decât cu pericolul de a fi capturat sau distrus?

Orice contract cu titlu oneros se încheie pentru a realiza o operațiune economică, în care prestațiunile reciproce sunt echilibrate spre avantajul fiecăreia din părți. Ceeace contractanții voiesc înainte de orice, e această proporție a sacrificiilor cu câștigul, calculată cu îngrijire după împrejurările existente sau normal previzibile în momentul convenției²⁾. În mai toate cazurile examinate mai sus (§ 2 și 3), fără îndoială că părțile n'ar fi contractat deloc, sau ar fi făcut-o în cu totul alte condițiuni dacă ar fi cunoscut schimbarea ce aveă să survină. Totuș ele sunt obligate să execute, pe baza art. 969, că convenția e legea părților, și a art. 1073, că orice creditor are dreptul la executare.

Aceste articole se bazează însă, precum am arătat, pe ideea unui concurs de voințe care în cazul de față nu poate exista. Cercetându-se fiecare din expresiunile de voință ce alcătuiesc prin reunirea lor consimțământul, în momentul când a fost formată, se constată fără prea multă sfortare de analiză că ea n'a putut cuprinde decât elementele existente, sau cel mult previzibile, în acel moment. Când a stabilit condițiile actului, fiecare s'a gândit la riscurile normale ce puteau surveni, și a formulat în consecință pretențiile sale. Evenimentele anormale, neprevizibile, n'au putut, prin ipoteză, intra în vederile lor: relativ la ele, părțile n'au voit nimic. În numele cărui principiu ar putea fi atunci silit să execute chiar în atari împrejurări?³⁾

Departa deci de a contrazice principiile legislației actuale, ideea despre neeficacitatea contractelor, când

2) C. civ. fr., art. 1118, recunoaște un principiu analog în cazul leziunii (Pianiol, I, No. 284, *in fine*); cf. mai sus, nota 65.

3) Raționamentul acesta e asemănător cu cel admis întotdeauna pentru eroare, cu deosebirea că acolo e vorba de un element actual sau cel puțin previzibil în momentul contractării, asupra cărui părțile s'au înțeles; aci e vorba de un element viitor, pe care părțile nu l-au putut prevedea. Nu e eroare în sens juridic, ci numai în sens filozofic. Dar soluția dela eroare, tocmai pentru acest cuvânt, trebuie a fortiori admisă.

condițiile s'au schimbat, e în armonie cu ele. Din potrivă, soluția dată azi de majoritatea jurisprudenței, aplicând textele legii cu o stricteță prea mare, iese din cadrul lor natural și logic, care de astădată, precum s'a văzut, nu corespunde cu interpretarea tradițională.

Autorii fancezi n'au examinat însă chestiunea decât incidental, spre a afirmă că dificultatea executării nu e forță majoră și nu liberează pe debitor; poate că slaba atenție ce i-au dat se explică prin puțină ei importanță înaintea războiului de acum. Unul singur, Larombière, îi consacără câteva rânduri, preconizând o soluție în sensul celei de mai sus: «obligațiile se mai sting încă prin survenirea unor împrejurări, astfel că părțile n'ar fi contractat, dacă le-ar fi prevăzut»⁴⁾. Părerea sa a rămas izolată.

Dar pentru a evita orice abuz în aplicarea practică a raționamentului de mai sus, și pentru a preveni obiecțiile ce au fost aduse teoriei despre clauza *rebus sic stantibus*, e nevoie să se stabilească în mod sumar cadrul în care principiul va putea funcționa. Problema constă în concilierea celor două idei contradictorii: siguranța convențiunilor și noțiunea despre sfera consimțământului, astfel cum a fost lămurită mai sus. Nu trebuie ca eficacitatea convenției să fie la discreția oricărui pretext invocat de debitor, ceeace constituie un pericol pentru raporturile economice, dar nici ca o convenție să oblige pe părți la mai mult decât au voit, ceeace constituie un pericol pentru contractanți. Trei condițiuni sunt necesare pentru realizarea acestui acord: 1° evenimentul care face mai dificilă sau mai oneroasă executarea să fie neprevăzut și chiar neprevizibil în momentul contractării; 2° să provoace o astfel de greutate a executării, încât părțile n'ar fi contractat dacă o puteau prevedea; 3° să fie cu totul străin de voința debitorului. Toate aceste condițiuni decurg din principiile generale.

1° Pentruca evenimentul ce survine să aducă neeficacitatea convenției, trebuie să fie *neprevăzut*⁵⁾ de părțile contractante, căci altfel ele l-au avut în vedere când au consimțit, și e de presupus că debitorul l-a luat asupra-și⁶⁾. Mai mult încă, el trebuie să fie chiar

4) Larombière, III, art. 1234, No. 4; justificarea ce propune nu e însă exactă: «existența obligației fiind astfel subordonată menținerii împrejurărilor actuale, acest mod de stingere intră, sub acest raport, în acela care se împlinește prin expirarea termenului (!) convenit». Cf. Dalloz, *Reperl. v. Oblig.*, No. 1638.— *Contra*: Laurent, XVII, No. 471; Demolombe, *Oblig.*, IV, No. 16. Ideia a fost re-luată de d-l Massigli, la cursul său de anul acesta, ținut la Facultatea de drept din Paris, admitând chiar că judecătorul poate modifica, în asemenea împrejurări, convenția în litigiu, dacă părțile convin.

5) Aceasta se poate întâmpla, chiar când debitorul a luat asupra-și, în termeni generali, cazurile de forță majoră, căci pot exista cazuri de forță majoră cu totul extraordinare, la cari părțile nu s'au putut gândi. Cf. Wahl, *loc. cit.*, p. 386.

6) Condiția aceasta eră cerută pentru aplicarea clauzei *r. sic st.* de Barbosa, autor italian din secolul XVII (cit. de Osti, *loc. cit.*, p. 43), care excludea: *quando fuit cogitatum vel potuit futurum*. Cf. Wahl, *loc. cit.*, pg. 406.— Chestiunea se pune și se rezolvă la fel când e vorba de forță majoră.

neprevizibil, în caz contrar părțile fiind în culpă de a nu-l fi prevăzut, și neputând invocă această culpă pentru a se liberă⁷⁾. În practică, de altfel, distincția între neprevăzut și neprevizibil nu se pune, dovada că faptul n'a fost prevăzut (care ar cere examinarea unui element de voință neexteriorizat prin nimic) neputându-se face, de obicei, decât arătând că el nu putea fi prevăzut.

Va trebui deci ca evenimentul care a produs schimbarea să fie anormal, extraordinar, de natura acelorora cari, când făc executarea absolut imposibilă, intră în noțiunea forței majore, precum de ex: războiul, cutremur, o inundație de gravitate neașteptată pentru anume regiune, un îngheț survenit la o epocă neobișnuită, etc. Se va aplică deci în total, asupra acestui punct, regulile puse pentru teoria forței majore: chestiunea neprevizibilității va fi o chestiune de fapt⁸⁾, variabilă după natura contractului, după epocă, după regiuni⁹⁾, etc. Decâteori evenimentul nu va fi fost imposibil de prevăzut, ca de ex: grindina, creșterea obișnuită a apelor¹⁰⁾, înghețul normal pentru anume epocă¹¹⁾, etc. Debitorul rămâne obligat să execute, după cum rămâne obligat la daune când evenimentele de acelaș ordin fac imposibilă executarea în natură (teoria forței majore).

(Sfârșitul în numărul viitor).

Sebastian Șerbescu
Avocat.

7) Nu trebuie să se creadă că în acest caz contractul este valabil, căci teoria de mai sus rămâne aplicabilă: părțile n'au înțeles să se oblige pentru un caz ce n'au prevăzut. Executarea contractului apare aci o consecință a culpei comise de debitor, constituind cel mai bun mijloc de reparare a pagubei pe care culpa o cauzează ereditorului, făcând contractul nevalabil. Cf. Colin et Capitani, p. 10.

8) Laurent, XVI, No. 264. Astfel, de ex.: războiul va fi de ordin neprevizibil, pacea însă întotdeauna previzibilă, ca întoarcere la starea normală.

9) Laurent, XVI, No. 257.

10) Bruxelles, 30 Iunie 1881, *Belge jud.*, 81, 904.

11) Vezi, pentru starea de război, considerată ca normală în anume regiuni ale Americii-de-Sud: Trib. com. Seine, 10 Oct. 1894, *Journ. dr. intern. privé*, 1895, p. 108; cf. Wahl, *loc. cit.*, p. 383.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 24 Noembrie 1915

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Anton Ciobotaru și alții cu I. I. Dumitrescu

ÎMPROPRIETĂRIRE.— TEREN DĂT DUPĂ LEGILE DE ÎMPROPRIETĂRIRE.— PROCEDURA CHEMĂRII PĂRȚILOR.

În procesele ce se poartă asupra terenurilor date după legile de improprietărire, procedura chemării se îndeplinește în mod gratuit din oficiu de către instanța înaintea căreia se află pendinte procesul.

No. 667.— Casată, în urma recursului făcut de Anton P. D. Ciobotaru și alții, sentința tribunalului Bacău, secția I No. 40 din 1915, în proces cu I. I. Dumitrescu.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier V. Bossy; recurentul prezent, Gh. Gh. Moraru, în desvoltarea motivului de casare; intimatul I. I. Dumitrescu, în combateri; d-l procuror general Se. Popescu, în concluziuni, pentru casare.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Exces de putere, lipsă de motivare și violarea art. 257 din procedura civilă. Prin sentința atacată, s'a declarat perimat apelul făcut contra cărței de judecată No. 328 din 1912, a judecătoriei ocolului Părincea, fără ea să fi trecut doi ani. Dela 26 Aprilie 1913 până la 14 Ianuarie 1915, data cererii de perimare, nu sunt doi ani. În adevăr, prin jurnalul No. 3940 din 26 Aprilie 1913, s'a scos afacerea după rol; că deși nu s'au scos citațiile, însă nouă, recurenților, nu ni se poate impută nici o lipsă de deligență, procedura urmând a fi îndeplinită din oficiu».

Având în vedere sentința supusă recursului, prin care s'a perimat apelul făcut de recurenți în contra cărței de judecată No. 328 din 1912 a judecătoriei ocolului rural Părincea;

Având în vedere că, spre a hotărî astfel, tribunalul constată că dela primirea apelului, 9 Ianuarie 1913, până la data întroducerii cererii de perimare, 14 Ianuarie 1915, au trecut mai bine de doi ani, fără a se mai fi urmat în cauză vreun act de procedură cu caracter contradictoriu; că, deși la primirea apelului s'a fixat termen, iar prin jurnalul dela 26 Aprilie 1913 s'a scos afacerea de pe rol, în lipsa părților, cari nu au fost citate, acest act nu poate fi considerat ca întreprător de perimare, neavând caracter contradictoriu;

Considerând că, din expunerea de motive ce a precedat legea de procedură civilă, modificată în 1900, rezultă că perimarea judecăților a fost admisă de legiuitor în vederea sistemului de care se serveau unii împriținați de a tărăgăni pe adversarii lor în procese înterminabile și în scopul de a nu lăsa astfel să se perpetueze procesele din cauza relei voințe sau neglijenței părților, ei a le curmă și a le împutîna numărul;

Considerând că, aceasta fiind rațiunea ce a dictat legiuitorului o asemenea măsură, urmează că, în fiecare caz, când se cere perimarea, trebuie a se observă dacă acel în contra căruia s'a cerut poate fi vinovat de cel puțin o neglijență în abținerea sa de a îndeplini, în termenul prevăzut de lege, un act cu caracter contradictoriu;

Având în vedere că, în speță, procesul se poartă asupra unui teren de muncă, dat după legile de împo-

prietărire autorului recurenților, al căror apel a fost declarat perimat de tribunal;

Considerând că, în asemenea procese, procedura chemării se îndeplinește în mod gratuit și din oficiu de către instanța în fața căreia se află procesul pendinte;

Considerând că, în cazul de față, tribunalul având îndatorirea de a dispune scoaterea citațiilor pentru chemarea părților la termenul ce a fixat de 26 Aprilie 1913, nu se poate imputa recurenților nici o neglijență pentru faptul că ei însăși nu au căutat să îndeplinească procedura chemării pentru acest termen;

Considerând că, așa fiind, tribunalul numai printr' o greșită interpretare și prin violarea art. 257 din procedura civilă a putut declara perimat apelul recurenților, și din acest punct de vedere motivul de recurs fiind întemeiat, urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

Observație.— Inalta Curte fixează principiul că în procesele privitoare la terenurile date după legile de împrumut, procedura chemării se îndeplinește din oficiu. Care este textul de lege care prevede așa ceva? Eu unul nu l-am găsit, ceea ce însă nu înseamnă că nu poate să existe.

În art. 90 din regulamentul legii judecătorilor de ocoale se spune că judecătorul va putea, după cererea părților, să dispună ca procedura să se îndeplinească din oficiu, principiu care, conform art. 66 alin. 2 din legea menționată, se poate aplica și înaintea tribunalului pentru pricinile care vin în apel sau recurs. Deci este nevoie de o cerere a părții interesate, pentru că în procesele (indiferent de obiectul lor: teren dat după legile de împrumut, răzășesc, bani, etc.) de competența judeului de ocol și apoi în apel sau recurs înaintea tribunalului, procedura chemării să se îndeplinească din oficiu. Or, în speța de mai sus, din decizia redată nerezultând că înaintea tribunalului (sau a judeului de ocol) apelanții sau intimatul ar fi cerut ca procedura să se îndeplinească din oficiu, urmează că nu suntem în cadrul de aplicare al art. 90 sus menționat, și deci fie prin neglijență, fie prin rea voință, apelanții lăsând apelul lor în parăsiire mai mult de doi ani dela data introducerii, trebuie perimat.

Art. 66 alin. 1 din legea judecătorilor de ocole, spune că procedura pentru chemarea părților se poate îndeplini și prin corpul portierilor (în mod obișnuit, conform aceluiași text de lege, procedura se îndeplinește în comunele urbane prin comisari și subcomisari de poliție, iar în cele rurale prin notari, factori poștali sau jandarmi) în care caz, cheltuețele privesc pe acei cari au recurs la această procedură specială (același lucru pentru pricinile care vin în apel sau recurs înaintea

tribunalului). Forțând interpretarea acestui text de lege, să presupunem că într'un apel înaintea tribunalului (bunooară în speța de mai sus, proces de revendicare venit în apel înaintea tribunalului Bacău) cu privire la un teren dat după legile de împrumut, partea interesată, odată cu fixarea termenului, cere ca procedura chemării să se îndeplinească prin portari. Ei bine, fiind necontestat că pentru atare pământuri, procedura este gratuită, să admitem că pe baza cererii se va trimite dosarul la portari, care să îndeplinească procedura (art. 223 comb. cu art. 235 ultim alinat din regulamentul portarilor). Deci și în un asemenea caz fiind nevoie de o cerere, și cum nu rezultă de undeva că în speța de mai sus apelanții ar fi cerut așa ceva, urmează că pentru instanța de fond nu a existat obligația de a se îngriji ca procedura să se îndeplinească din oficiu, și deci bine a fost perimat apelul.

Conform art. 1 și 2 din legea interpretativă dela 1879, pentru menținerea și executarea art. 7 din legea pentru regularea proprietății rurale, toate actele prin care un sătean sau moștenitorii săi va fi înstreinat sau va înstreina, va fi ipotecat sau va ipoteca către vre-o persoană, alta decât comuna sau vre-un sătean, pământurile ce le are în virtutea legii din 15 August 1864, sunt și vor fi nule, conform art. 7 din această de pe urmă lege. Nulitatea actelor se declară de tribunalul local (art. 3), fie pe baza tabloului întocmit pe județe (art. 4), fie în urma cererii săteanului sau inițiativei procurorului (art. 14), iar prin art. 6 și urm., prin care se prevede procedura de urmat în atare cazuri, se arată că președintele tribunalului va citi (probabil din oficiu) prin administrație, pe ambele părți, pentru ca în urmă tribunalul să se poată pronunța. Aceasta să fie oare textul de lege pe care s'a bazat Inalta Curte în fixarea principiului din decizia de mai sus.

În primul rând, acele texte se referă la o anume chestie (anularea actelor sus arătate), care nu are vre-o legătură cu procesele relative la revendicare (speța partaj, turburare de posesie, etc.), asupra unor atare pământuri date după legile de împrumut.

În al doilea rând, chiar asupra anulării actelor de mai sus normele de procedură indicate, de art. 6 și urm. din legea dela 1879, au fost abrogate prin legea judecătorilor de ocoale dela 1899. Și în această privință mă limitez pur și simplu a învoca autoritatea înaltei Curți:

«Considerând ca prin art. 125 din legea judecătorilor de ocoale (din 1896), abrogându-se toate dispozițiile contrare acestei legi, rămâne învederat că dispozițiile art. 6, 7, 8, 9, și 14 din legea dela 13 Februarie 1879 sunt abrogate ca fiind contrare legii judecătorilor de pace, etc.» 1).

1) Cas. I, No. 130 din 1905, *Buletin* pag. 308 și urm. — Idem Cas. I, No. 516 din 1906, *Buletin* pag. 1982 și urm. — A se vedea și Croneliu Botez, *Noul cod de ședință al judecătorului de ocol*, pag. 384 și urm.

Nu cunosc vre-un text, fie în legea judecătorilor din 1896 (cu modificările din 1898 și 1905), fie în cea actuală, fie în vre-o alta, prin care să se spună că în procesele privitoare la pământurile date după legele de împroprietărire, procedura să se îndeplinească din oficiu, chiar când nu ar exista în acest scop o cerere a părților litigante.

Și admitînd că pentru procesele (indiferent de obiectul lor) privitoare la atare pămînturi s'ar aplica și astăzi normale de procedură prevăzute de legea din 1879, ar trebui atunci să se aplice toate acele norme, iar nu unele din ele. Așa (art. 3 comb. cu art. 8), procesele ar urma să fie judecate definitiv de tribunal, în prima și ultima instanță, fără apel sau recurs (hotărîre definitivă și executorie); apoi să nu se acorde cheltueții de judecată vreuneia din părți (art. 6 alin. 3), etc. Nu știu să se fi aplicat vro dată asemenea norme în judecarea proceselor de partaj, revendicare, etc., privitoare la atare pămînturi.

Deci, care să fie textul de lege care să prevadă principiul fixat de Inalta Curte? Nici în decizie nu-l găsesec.

Orcum, dacă Inalta Curte își menține jurisprudența, urmează că în procesele privitoare la astfel de pămînturi (și nu sunt tocmai puține), procedura înaintea tuturor instanțelor judecătorești să se îndeplinească din oficiu, indiferent dacă pentru aceasta ar exista sau nu vre-o cerere a părților litigante.

C. St. Bossie

Judecător tribunalul Bacău.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA DE NOTARIAT

Audiența dela 2 Mai 1916

Președinta d-lui V. Marcovici, judecător

B. Aftalion cu firma Eisenhüttenverk Thole din Germania

URMĂRIRE DE VENITURI. — CARACTER CONSERVATORIU. — INSTANȚĂ DE VALIDARE. — EXECUTARE. — ART. 477 ȘI URM. PR. CIVILĂ.

CREANȚE FAȚĂ DE STRĂINĂTATE. — NEEXIGIBILITATEA LOR. — DACĂ SE POT LUĂ MĂSURI CONSERVATORII PE BAZA UNOR ASEMENEA CREANȚE. — ART. 613 ȘI 480 PR. CIVILĂ. — ART. 1 DIN LEGEA MĂSURILOR EXCEPȚIONALE.

¹⁰ Urmărirea de venituri asupra unui imobil, fiind o măsură asigurătoare, susceptibilă de a se transforma într'o adevărată executare, după obținerea titlului executor prin instanța de validare, urmează că atîta timp cît instanța de validare nu este deschisă, urmărirea de venituri își păstrează caracterul de măsură conservatoare.

²⁰ Legiuitorul, prin art. 1 din legea măsurilor excepționale, dispunînd de a se amîna exigibilitatea creanțelor față de străinătate și de a nu se

putea intentă nici o acțiune tînzînd la plata acestor creanțe în timpul moratorului, aînțeles prin aceasta să nu îngăduie nici luarea de măsuri asigurătoare pentru plata lor viitoare, căci, potrivit art. 613 și 480 pr. civilă, orice măsuri conservatorii, când nu sunt luate pe bază de titluri executorii, nu se pot încuviința decât sprijinite pe creanțe exigibile și pe cereri introduse pentru constatarea creanței; iar prin art. 1 din legea măsurilor excepționale, creanțele față de străinătate sunt declarate neexigibile.

Tribunalul,

Asupra contestațiunei făcută de B. Aftalion, în contra urmării de venituri cerută de firma Eisenhüttenverk Thole, din Germania, asupra imobilului din calea Moșilor No. 170, urmărire încuviințată prin jurnalul No. 2454 din 1916 din 19 Martie și executată prin procesele-verbale încheiate de portărele Bădulescu, în ziua de 19 Martie 1916;

Avînd în vedere susținerile părților și actele din dosar, din care se constată că firma comercială Eisenhüttenverk Thole, din Germania, a obținut în contra lui B. Aftalion deciziunile No. 35 și 64 ale Curții de apel din București, secția II, prin care acesta din urmă eră obligat să-i plătească suma de lei 3436, cu procente legale dela 23 Septembrie 1911 până la achitare, plus cheltueli de judecată;

Că, pe baza acestor hotărîri, firma creditoare cerînd urmărirea de venituri asupra imobilului din calea Moșilor No. 170, al lui B. Aftalion, urmărire care s'a încuviințat și executat, acesta a făcut contestația de față, susținînd că, potrivit art. 1 din legea măsurilor excepționale, pentru datoriile față de străinătate, nu se pot luă nici măsuri de executare, nici chiar măsuri de asigurare;

Avînd în vedere că, urmărirea de venituri asupra unui imobil, fiind o măsură asigurătoare, măsură susceptibilă de a se transforma într'o adevărată executare, după obținerea titlului executor, prin instanța de validare, urmează că în cazul de față, atîta timp cît instanța de validare nu este deschisă, urmărirea de venituri își păstrează caracterul de măsură conservatorie, astfel că chestiunea ce trebuie a fi discutată, este aceea dacă, potrivit art. 1 din legea măsurilor excepționale, măsurile asigurătoare sunt admisibile pentru datoriile contractate față de străinătate;

Având în vedere că, potrivit art. 1 al legii măsurilor excepționale, s'a acordat tutulor comercianților din țară o amânare de plată pentru datoriile contractate cu străinătatea, amânare care se socotește dela 10/23 Decembrie 1914, și care este prelungită în mod continuu, din patru în patru luni, iar ca o consecință a acestei dispozițiuni, s'a hotărât, prin alin. V al acestui articol, că în timpul acestor amânări, nici un protest nu se va putea face, nici o acțiune nu se va putea intenta, nici o declarare în stare de faliment nu se va putea pronunța, pentru plata acestor datorii;

Având în vedere că, scopul acestui moratoriu fiind de a împiedica facerea oricărei plăți către străinătate, atât din nevoia de a păstra în țară stocul nostru de monede, cât și ca măsuri de reciprocitate, față de străinătate, unde s'a luat de asemenea această măsură a moratorului, urmează că efectul acelei dispozițiuni este de a face ca creanțele, față de străinătate, care ar fi ajuns la scadență să se socotească neexigibile până la termenul când vor înceta aceste măsuri de amânarea plății, adică ca niște creanțe al căror termen și deci exigibilitate va fi data încetării moratorului;

Că, în legătură cu această dispozițiune de amânare a termenului de plată a acestor creanțe, legiuitorul a oprit, prin alin. V al art. 1 din legea măsurilor excepționale, și intentarea oricărei acțiuni în justiție, căci acțiunea tinzând la plata creanței, ea nu poate fi intentată atâta timp cât nu este exigibilă creanța;

Considerând că, în fața acestor dispozițiuni, de a se amâna exigibilitatea creanțelor față de străinătate și de a nu se putea intenta nici o acțiune, tinzând la plata acestor creanțe în timpul moratorului, cu drept cuvânt se poate susține că legiuitorul a înțeles să nu îngăduie nici luare de măsuri asigurătoare pentru plata lor viitoare, căci, potrivit art. 613 și 480 pr. civilă, orice măsuri conservatorii, când nu sunt cerute pe bază de titluri executorii, nu se pot încuviința decât sprijinite pe creanțe exigibile și pe cereri introduse pentru constatarea creanței; or, legiuitorul, prin art. 1 din legea măsurilor excepționale, declarând creanțele contractate cu străinătatea neexigibile până la încetarea moratorului și împiedicând intentarea oricărei cereri pentru constatarea acestor creanțe înaintea instanțelor judecătorești, au oprit prin aceasta implicit luarea de măsuri asigurătoare, suprimând condițiunile sub care asemenea măsuri se puteau acordă;

Că, nu se poate, pedealtă parte, susține că deși creanța sa nu este încă exigibilă, s'ar putea lua totuși măsuri conservatorii, întrucât debitorul ar căuta să-și înstrăineze averea, căci din contractul de vânzare, autentificat la No. 1486 din 1913, și actul de împrumut ipotecar, autentificat la No. 14010 din 1915 de tribunalul Ilfov, nu rezultă că B. Aftalion își înstrăinează întreaga sa avere, și aceasta cu scopul de a se sustrage dela urmărirea viitoare ale creditorilor săi — singurul caz când s'ar putea discuta dacă, pentru fraudă dovedită a debitorului care-și înstrăinează averea, s'ar putea admite încuviințarea de măsuri asigurătoare;

Că, în sensul părerii că măsurile asigurătoare sunt inadmisibile, se poate trage un argument și din art. 2 alin. 6 și 7 al aceleiaș legi excepționale, care permite că în contra militarilor sau persoanelor mobilizate se pot expres intenta acțiuni, fără a se putea judeca însă, și se pot lua măsuri de asigurarea plății creanțelor, ceea ce prin art. 1 al legii se oprește, după cum rezultă din tăcerea legiuitorului asupra încuviințării măsurilor asigurătoare și din oprirea chiar a intentării acțiunii;

Că, o asemenea interpretare, de altfel, s'a dat și art. 839 c. com. la moratoriu acordat comerciantului, articol care oprește orice act de urmărire și intentarea oricărei acțiuni, hotărîndu-se, față de textul acestui articol, care are aceeaș redacțiune ca și aceea a art. 1 din legea excepțională, că nici măsurile asigurătoare nu sunt permise în timpul duratei moratorului, căci legiuitorul a căutat, prin acordarea unui termen de plată debitorului, să-i dea exercițiul liber al comerțului sau averii sale, fără nici o piedică care i-ar primejdiu această avere, sau l-ar sili în fapt să plătească creanțele — eludându-se astfel termenul acordat — ceea ce de sigur nu s'ar putea realiza, dacă s'ar permite măsuri asigurătoare, ca: sechestrare, popriri și urmăriri de venituri, care, prin indisponibilitatea lucrului sechestrat sau urmărit, creiază situațiuni grave și primejdioase pentru debitor, în vederea favorizării oricăruia s'a creiat moratoriu;

Că, din cele de mai sus, rezultând că din scopul urmărit de legea măsurilor excepționale, creditorii prevăzuți de art. 1, nu pot beneficia nici de măsuri asigurătoare creanței lor, urmează că contestația de față e întemeiată și urmează a fi admisă desființându-se urmărirea de venituri încuviințată

Că, deși Aftalion pretinde daune, totuși, întrucât nu le dovedește, această cerere urmează a fi respinsă ca atare.

Văzând și cererea de acordarea execuțiunii provizorii, care se apreciază admisibilă, precum și cererea de cheltueli, care se apreciază la suma de lei 150.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător N. Stănescu, admite, în parte, opoziția.

Semnați: V. Marcovici, N. Stănescu.

JUDECĂTORIA OCOL. RURAL R.-VÂLCEA

Audiența dela 26 Noembrie 1915

Gh. C. Stănescu cu Vasile Rodeanu

POPRIRE. — VALIDARE. — CONTESTAȚIE. — TITLU. — NULITATE. — ART. 808 C. COM. — ART. 735 PR. CIV.

EXECUȚIUNE. — CONTESTAȚIE. — TERȚIU. — DECĂDERE. — ART. 403 PR. CIV.

1⁰ După art. 808 c. com., tribunalul poate autoriza vânzarea creanțelor unui falit, dar această autorizație trebuie să fie adusă la cunoștința publicului prin publicarea în *Monitorul oficial*, dela data cărei publicațiuni începe să curgă termenul pentru facerea oricărei întâmpinări din partea celor interesați. Această dispozițiune nefiind prescrisă sub pedeapsa de nulitate, sancțiunea ei o găsim în art. 735 pr. civ., după care un act se declară nul când a pricinuit părței o vătămare, pe care nu o poate îndrepta decât anulând actul.

2⁰ Dreptul de contestație nu este închis prin expirarea termenului prescris prin art. 403 pr. civ., decât aceloră cari au fost citați în instanța de urmărire, iar nu și terților cari nu au figurat în instanță.

Judecata,

Având în vedere contestațiunea făcută de Gh. C. Stănescu, din R.-Vâlcea, prin petițiunea înregistrată la No. 13.631 din 7 Octombrie 1915, prin care cere a se invalida poprirea făcută de creditorul Vasile Rodeanu, asupra sumei coprinsă în recipisa cu No. 604 din 1915 a administrației financiare a județului Vâlcea, întrucât titlul său de cumpărător al creanțelor societății «Providența» nu este valabil, vânzarea nefiind

făcută cu respectarea formelor cerute de codul comercial;

Având în vedere certificatul tribunalului Vâlcea, secția II, sub No. 28.184 din 1915 din care se constată că, pentru sus zisa vânzare nu s'au făcut publicațiuni prin *Monitorul Oficial* și nici reprezentanții Societății falite «Providența» nu s'au citat, ci s'au făcut publicațiuni numai în *Gazeta Vâlcei*, și acestea au apărut în numărul de 10 Martie 1915, ziua când s'a efectuat vânzarea creanțelor numitei societăți;

Considerând că, după art. 808 c. com., tribunalul poate autoriza vânzarea creanțelor unui falit, dar că această autorizație trebuie să fie adusă la cunoștința publicului prin publicarea în *Monitorul Oficial*, dela data cărei publicațiuni începe să curgă termenul pentru facerea oricărei întâmpinări din partea celor interesați;

Considerând că, această publicațiune, nefiind prevăzută sub pedeapsă de nulitate, urmează a se aplica principiile de drept prevăzute în art. 735 din procedura civilă;

Că, după art. 735 pr. civ. un act se declară nul când a pricinuit părței o vătămare pe care nu o poate îndrepta decât anulând actul;

Considerând că debitorul Gh. C. Stănescu are de sigur interes să știe că creanța sa este scoasă în vânzare; că, faptul nefacerei publicațiunilor îl îndreptățește să susțină că vânzarea s'a făcut fără știrea sa; că, dacă ar fi știut, fie că ar fi concurat și dânsul și și-ar fi putut cumpăra creanța sa, împreună cu altele, cu un preț mult mai mic decât cel nominal, fie că ar fi luat alte măsuri, pentru a nu i se scoate creanța în vânzare;

Considerând că, așa fiind, este incontestabil că lipsa de publicațiune i-a adus o vătămare și că această vătămare nu o poate îndrepta decât anulând actul;

Având în vedere obiecțiunea creditorului, că art. 808 c. com. se referă numai la cazul când se scoate toată averea falitului în vânzare și că, în speță, n'a fost decât vânzarea a o parte din averea societății, și că în acest caz nu s'ar aplica dispozițiunile art. 808 c. com., ci ale art. 809 ale aceluiaș cod;

Având în vedere că, prin jurnalul tribunalului Vâlcea, secția II, No. 6.210 din 1914 și jurnalul 1.000 din 1915, se dispune scoaterea în vânzare a întregului portofoliu al falimentului societății «Providența» din R.-Vâlcea, și așa fiind, afirmațiunea creditorului este în fapt inexactă;

Considerând că, chiar dacă art. 809 c. com. n'ar cere publicarea prin *Monitorul Oficial*; apoi acest articol vorbește de masa totală sau parțială a bunurilor falitului, care se află în acel moment în administrarea sindicului, iar nu de masa totală sau parțială a averii inițiale a falitului, cum pare a susține creditorul;

Având în vedere obiecțiunea creditorului, că nu pe cale de contestațiune se poate discuta validitatea unui act, îngrădit cu toate formele legale;

Considerând că legiuitorul, prin art. 735 din procedura civilă, nearătând calea de urmat pentru anulara unui act, ea se poate cere și obține pe cale de contestațiune, tot așa de bine ca și pe cale principală;

Având în vedere obiecțiunea creditorului, că această judecatorie ar fi incompetentă să anuleze un act emanat dela o autoritate superioară, cum este tribunalul;

Considerând că, această obiecțiune este nefundată, de oarece judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii;

Având în vedere și susținerea creditorului că, de oarece vânzarea a fost omologată de tribunal, conform art. 808 și 809 din codul comercial, apoi această omologare echivalează cu încheerea de care vorbește art. 403 pr. civ., și că omologarea ar fi ultimul act de executare, care încheie părților orice drept de contestație;

Considerând că, art. 403 pr. civ. conține o decădere de drepturi, și că, așa fiind, el este de strictă interpretare și nu poate fi întins prin analogie;

Considerând, afară de aceasta, că chiar dacă am presupune, că zisul text de lege ar fi aplicabil în speța noastră, apoi dreptul de contestație nu este închis prin expirarea termenului fixat de art. 403 pr. civ., decât acelora cari au fost citați în instanța de executare, iar nu și terților cari n'au figurat în instanță;

Că, astfel fiind, contestația de față se privește ca fundată.

Judecător, N. M. Sotir.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN LARGENTIÈRE

— 15 Iulie 1914 —

Președinta d-lui Besson, președinte

VÂNZARE. — EVICȚIUNE. — GARANȚIE. — SUBACHIZITOR. — ACȚIUNEA ACESTUI DIN URMA CONTRA VÂNZĂTORULUI PRIMITIV. — ART. 1615, 1626 C. CIV. FR. (ART. 1325, 1337 C. CIV. ROM.).

Vânzătorul este obligat la garanție nu numai

către cumpărătorul primitiv, ci și către subachizitorii ulteriori, fiindcă aceștia au dobândit lucrul cumpărat cu toate accesoriile lui, în care figurează, în primul loc, acțiunea în garanție contra precedentului vânzător¹⁾.

(Din Recuil Phily, anul 1914, p. 645).

Observație. — Soluția admisă prin sentința, al cărei sumar s'a reproduș mai sus, este incontestabilă. În adevăr, acțiunea în garanție poate fi exercitată nu numai de cumpărătorul actual și de reprezentanții săi cu titlu universal, ci și de reprezentanții lui cu titlu particular, după cum este un subachizitor.

Astfel, achizitorul particular al cumpărătorului, poate, în caz de evicțiune, să recurgă direct și în numele său personal contra vânzătorului primitiv, și aceasta chiar dacă el n'ar avea drept la garanție contra propriului său autor pentru că cine transmite cuiva proprietatea unui lucru, o transmite cu toate drepturile și acțiunile care pot să consolideze această proprietate: *cum omni causa*.

Subachizitorul care exercită acțiunea în garanție contra vânzătorului primitiv, o exercită în virtutea dreptului său propriu, iar nu în virtutea dreptului vânzătorului său (art. 974), deși sunt decizii vechi care admit teoria contrară (Vezi Pand. fr., *vo Vente*, 1623). Această soluție este cu mult preferabilă și chiar mai conformă echității, căci garanția fiind stabilită în interesul exclusiv al cumpărătorului, dreptul acestuia nu poate să devie gajul creditorilor vânzătorului său. Vezi în acest din urmă sens, singurul juridic după părerea noastră, Thiry, III, 580; Laurent, XXIV, 229, 230; Demolombe, XXV, 141; T. Hue, X, 131; Planiol, II, 1478; Aubry et Rau, V, § 355, p. 88 (ed. a 5-a); Larombière, *Oblig.*, II, art. 1166, No. 28, pag. 201 urm. (ed. din 1885); Colment de Santerre, VII, 61 bis II; Guillouard, *Vente*, I, 320; Baudry et Saignat, *Idem*, 359; Duvergier, *Idem*, I, 343, pag. 344; Troplong, *Idem*, I, 420, 437; Pand. fr., *vo Vente*, 1624; Repert. Sirey, *cod. v^o*, 1277 urm. și *vo Garantie*, 66 urm.; Garsonnet, *Tr. théorique et pratique de procédure*, III, § 941, pag. 233 (ed. a 2-a); Cás. fr. D. P. 85. 1. 357; Sirey, 96. 1. 149; C. Bordeaux, *Pand. Périod.* 88. 2. 67; D. P. 89. 2. 11; Sirey, 91. 2. 5., etc. Vezi și D. Alexandresco, *Dreptul civil român*, tom. VIII, pag. 714 (ed. 1-a), etc.

S. R.

1) Vezi o soluție identică a aceluiași tribunal, publicată în Sirey, 1908. 2. 53.